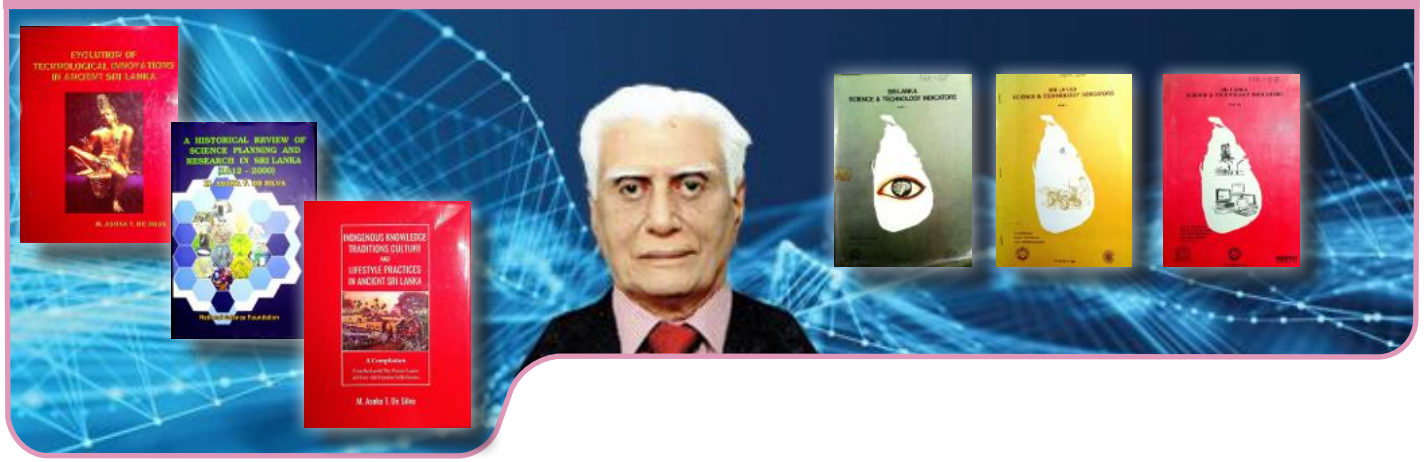
එම්. අශෝක ටී. ද සිල්වා: විද්‍යා සන්නිවේදනයට උපහාරයක්

ගීතිකා යාපා

එම්. අශෝක ටී. ද සිල්වා මහතාගේ ජීවිතය හා වෘත්තීය ජීවිතය ශ්‍රී ලංකාවේ විද්‍යාවට කළ කැපවීම, දැක්ම සහ සේවය පිළිබඳ සාක්ෂියක් ලෙස පවතී. ඔහුගේ වෘත්තීය ගමන 1955 දී පොල් පර්යේෂණ ආයතනයේ (CRI) ආරම්භ වූ අතර එහිදී ඔහු ශාක පෝෂණ අංශයේ පර්යේෂණ විද්‍යාඥයෙකු ලෙස සේවය කළේය. පශ්චාත් උපාධි පර්යේෂණ ශිෂ්‍යත්වයක් ලබා ගැනීමෙන් පසු, ඔහු එංගලන්තයේ බ්‍රිස්ටල්හි ලන්ඩන් විශ්ව විද්‍යාලයෙන් ශාස්ත්‍රපති උපාධියක් ලබා ගත්තේය. දැනුම දියුණු කිරීම සඳහා වූ නොසැලෙන කැපවීමකින් කටයුතු කළ ඔහු, CRI හි ඔහු ගත කළ සේවා කාලය තුළ පර්යේෂණ පත්‍රිකා 27 ක් රචනා කර ප්‍රකාශයට පත් කළේය.

1977 දී සිල්වා මහතා සහකාර මහලේකම් ලෙස ජාතික විද්‍යා කවුන්සිලයට (NSC) සම්බන්ධ විය. ඔහුගේ වගකීම් කවුන්සිලයේ සමස්ත වපසරිය පුරා පැතිර ගිය අතර, එයට පර්යේෂණ ආරම්භ කිරීම සහ අනුග්‍රහය දැක්වීම, විද්‍යා හා තාක්ෂණ ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳව අමාත්‍යවරයාට උපදෙස් දීම සහ දේශීය හා ජාත්‍යන්තර වශයෙන් විද්‍යාඥයින් සහ සංවිධාන සමඟ සහයෝගිතාව වර්ධනය කිරීම ඇතුළත් විය. දූරදර්ශී නායකත්වය සහ සුවිශේෂී පරිපාලන හැකියාව තුළින්, ඔහු මෙම කාර්යයන් උසස් තත්වයකට සිදුකල අතර එකල ඔහුගේ ප්‍රධානත්වයෙන් සිදුවූ පර්යේෂණ සම්බන්ධ සොයාගැනීම් ජාතික සංවර්ධනය සඳහා උපායමාර්ගිකව යොදා ගැනීමද සහතික කළේය.

1982 දී ජාතික විද්‍යා කවුන්සිලය, ස්වභාවික සම්පත්, බලශක්ති සහ විද්‍යා අධිකාරිය (NARESA) ලෙස ප්‍රතිසංවිධානය කරන විට, සිල්වා මහතා විද්‍යාත්මක කටයුතු අධ්‍යක්ෂවරයා ලෙසත් පසුව නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා ලෙසත් පත් කරන ලදී. ඔහු විද්‍යා ප්‍රතිපත්ති පර්යේෂණ ස්ථාවර කමිටුවේ ලේකම්වරයා ලෙසද සේවය කළ අතර, එහිදී ඔහු රටේ විද්‍යා ප්‍රතිපත්ති රාමුව සැලසුම් කිරීම සඳහා සක්‍රිය දායකත්වයක් ලබාදෙන ලදී. පසුව, ජාතික විද්‍යා පදනමේ (NSF) දී, විද්‍යා ප්‍රතිපත්ති පර්යේෂණ කමිටුවේ සහ සාම්ප්‍රදායික දැනුම පිළිබඳ ක්‍රියාකාරී කමිටුවේ සාමාජිකයකු ලෙස කැපීපෙනෙන කාර්යභාරයක් ඉටුකළේය.ඔහුගේ කීර්තිමත් වෘත්තීය ජීවිතය තුළ, CSC, UNCTAD, UN-ESCAP, UNESCO, UNDP සහ තවත් ආයතන කිහිපයක ජාත්‍යන්තර උපදේශකයෙකු ලෙස ද සේවය කළ අතර, එමඟින් ඔහුට දකුණු ආසියාවේ, දකුණු පැසිෆික් දූපත් සහ බටහිර අප්‍රිකාවේ රටවල් 35 කට වැඩි ගණනකට සංචාරය කිරීමට අවස්ථාව ලැබිණි.

පර්යේෂණ සම්බන්ධීකරණය සඳහා ඔහුගේ සුවිශේෂී දායකත්වයක් ලබා දුන් ඔහු 1986 දී ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද NARESA හි පර්යේෂණ ප්‍රදාන යෝජනා ක්‍රමය යටතේ සම්පූර්ණ කරන ලද පර්යේෂණ ව්‍යාපෘති 200 කට වැඩි සංඛ්‍යාවක් දැක්විය හැක. මෙම ව්‍යාපෘතිවල අවසාන ප්‍රතිඵල ආශ්‍රිතව ජනනය වන ප්‍රතිලාභ මහජනතාව වෙත ගෙනයාම සිදුවූ අතර එය මහජන අරමුදල් කාර්යක්ෂමව යොදා ගැනීම පිළිබඳ වටිනා පූර්වාදර්ශයක් ලබා දුන්නේය.

1982 සහ 1990 අතර, සිල්වා මහතා සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල් සමඟ පර්යේෂණ සහයෝගිතාව සඳහා වූ ස්වීඩන් ඒජන්සිය (SAREC) විසින් අරමුදල් සපයන ලද වැඩසටහනකට නායකත්වය දුන්නේය. මෙම මූලපිරීම ශ්‍රී ලංකාවේ විද්‍යාත්මක දියුණුවට

ඇතිකල තීරණාත්මක සාධකයක් වූ අතර එහි සාර්ථකත්වයන් අතර ජාත්‍යන්තර සම්බන්ධතා අරමුදල පිහිටුවීම ද ඇතුළත් වූ අතර එමඟින් ශ්‍රී ලාංකික විද්‍යාඥයින්ට ජාත්‍යන්තර සංසදවල ඔවුන්ගේ කාර්යයන් ඉදිරිපත් කිරීමට හැකි විය. දිගුකාලීන අවශ්‍යතාවයක් සපුරාලීමෙන්, මෙම වැඩසටහන ශ්‍රී ලංකාවේ විද්‍යාත්මක දෘශ්‍යතාව වැඩි දියුණු කළ අතර ගෝලීය සහයෝගීතාවයන් පෝෂණය කළේය. එහි සාර්ථකත්වය කෙතරම්ද යත් SAREC අවබෝධතා ගිවිසුම අවසන් වූ පසු NSF ජාතික අරමුදල් සමඟ වැඩසටහන දිගටම කරගෙන ගියේය. සිල්වා මහතාගේ බලපෑම පරිපාලනයෙන් ඔබ්බට විහිදී ගියේය. ඔහු NSC, NARESA සහ NSF හි විද්‍යා ප්‍රතිපත්ති අධ්‍යයනයන්හි මූලික කාර්යභාරයක් ඉටු කළේය.

1978 දී, රටේ පළමු කැබිනට් අනුමැතිය ලත් ජාතික විද්‍යා හා තාක්ෂණ ප්‍රතිපත්ති (NSTP) ප්‍රකාශය NSC හි විද්‍යා ප්‍රතිපත්ති පර්යේෂණ කමිටුව විසින් ලංකා විද්‍යාභිවර්ධන සංගමය (SLAAS) සමඟ සහයෝගයෙන් සකස් කරන ලදී. මෙම සන්ධිස්ථානගත ලේඛනය ජාතික සංවර්ධනයට විද්‍යාව හා තාක්ෂණය ඒකාබද්ධ කිරීම සඳහා ක්‍රමානුකූල ප්‍රවේශයක් සඳහා අඩිතාලම දැමීය. 1991 දී, විද්‍යා හා තාක්ෂණ ක්ෂේත්‍රයේ සියලුම අංශ සහ විශේෂයෙන්, NSC විසින් සංවර්ධනය කරන ලද කරුණු 7 කින් යුතු විද්‍යා හා තාක්ෂණ ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශය ක්‍රියාත්මක කිරීම පිළිබඳව සොයා බැලීමට ජනාධිපති කාර්ය සාධක බලකායක් පත් කරන ලදී. පසුව, ජාතික විද්‍යා හා තාක්ෂණ කොමිෂන් සභාව (NASTEC) විසින් පුළුල් ජාතික විද්‍යා හා තාක්ෂණ ප්‍රතිපත්තියක් සකස් කරන ලද අතර එය 2009 දී අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් අනුමත කරන ලදී. දශක තුනක් පුරා ශ්‍රී ලංකාවේ විද්‍යා හා තාක්ෂණ ප්‍රතිපති හැඩගැස්වීම සඳහා සිල්වා මහතා දැක්වූ අඛණ්ඩ දායකත්වය දුර්ලභ විශේෂත්වයක් වන අතර, එය විද්‍යාව පදනම් කරගත් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය තුළින් ජාතික සංවර්ධනය ඉදිරියට ගෙන යාම සඳහා ඔහුගේ විශේෂඥතාව සහ නොනවතින කැපවීම යන දෙකම මනාව පිළිබිඹු කරන අවස්ථාවක් ලෙස දැක්විය හැක.

1994 දී ජාතික විද්‍යා පදනමෙන් විශ්‍රාම ගැනීමෙන් පසුවත්, සිල්වා මහතාගේ විශේෂඥ සේවය සඳහා නිරන්තර ඉල්ලුමක් 2026 වසර වනවිටත් පැවතුණි. ඔහුගේ ප්‍රසන්න පෞරුෂය, ඔහුගේ දැනුම බෙදා ගැනීමේ ත්‍යාගශීලීභාවය සහ වැඩ සඳහා ඇති උද්‍යෝගය ඔහුව විශ්වාසදායක උපදේශකයෙකු සහ ගුරුවරයකු බවට පත් කළේය. NSF හි කාර්ය මණ්ඩලය නිතර ඔහුගේ මග පෙන්වීම පැතූ අතර, පශ්චාත් උපාධි පර්යේෂකයින් ඇතුළු සියලු මට්ටම්වල කාර්ය මණ්ඩලයට මග පෙන්වීම සහ අධීක්ෂණ කටයුතු සඳහා ඔහු තම කාලය නොමසුරුව කැප කළේය. කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ ප්‍රතිපත්ති කවුන්සිලය (CARP) සහ ජාත්‍යන්තර ස්වභාව සංරක්ෂණය සඳහා වූ සංගමයේ (IUCN) ශ්‍රී ලංකා දේශීය කාර්යාලය ඔහුගේ උපදේශනය ලබාගත් ආයතන ලෙස හැඳින්විය හැකි අතර මෙය ඔහු සතු පුළුල් ක්ෂේත්‍රයක වැඩ කිරීමේ හැකියාව පෙන්වන සාක්ෂින් ලෙස හැඳින්විය හැක.

වසර 63ක් පුරා විහිදුණු සිල්වා මහතාගේ අද්විතීය වෘත්තීය දිවියේ විශිෂ්ටත්වය වචනවලින් පමණක් මුළුමනින්ම විස්තර කිරීම අපහසුය. ඔහු 100කට වඩා වැඩි විද්‍යාත්මක පත්‍රිකා ප්‍රමාණයක්ද, තාක්ෂණික ප්‍රකාශන, ජනප්‍රිය විද්‍යා ලිපි සහ පොත් පරිච්ඡේද මෙන්ම පොත් හතරක් ද රචනා කළේය. ඉංග්‍රීසි භාෂාව පිළිබඳ ඔහුගේ සුවිශේෂී ප්‍රවීණතාවය සහ සූක්ෂම කතුවැකි කුසලතා සඳහා ද ඔහු ප්‍රසිද්ධ විය. ඉංග්‍රීසි කර්තෘ ලෙස විදුරාව සමඟ ඔහුගේ නිල සම්බන්ධය 2008 දී ආරම්භ වූ අතර 2025 දක්වා පැවතුනි, සෞඛ්‍යය පිරිහීම නිසා ඔහුට ඉල්ලා අස්වීමට සිදුවිය. ඔහුගේ වසර 18 ක සේවා කාලය තුළ, සඟරාවේ ඉංග්‍රීසි අන්තර්ගතය පැහැදිලි, නිරවද්‍ය සහ ප්‍රවේශ විය හැකි බව ඔහු සහතික කළ අතර, එමඟින් සිසුන්, ගුරුවරුන් සහ පුළුල් විද්‍යාත්මක ප්‍රජාව සඳහා විද්‍යාත්මක සම්පතක් ලෙස එහි වටිනාකම වැඩි දියුණු කළේය. සංස්කරණයට අමතරව, ඔහු තමාගේ ලේඛන හැකියාව ද විදුරාව සඳහා දායක කළ අතර, NSF හි 50 වන සංවත්සරය සැමරීම සඳහා 2018 විශේෂ කලාපයට කැපී පෙනෙන රචනයක් ද ඇතුළත් කරනු ලැබීය.

ආචාර්ය ගිහිකා යාපා
හිටපු පර්යේෂණ අංශ ප්‍රධානී
ජාතික විද්‍යා පදනම

